

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W MAŁOPOLSCE

Xerothermic habitats protection in Małopolska voivodship

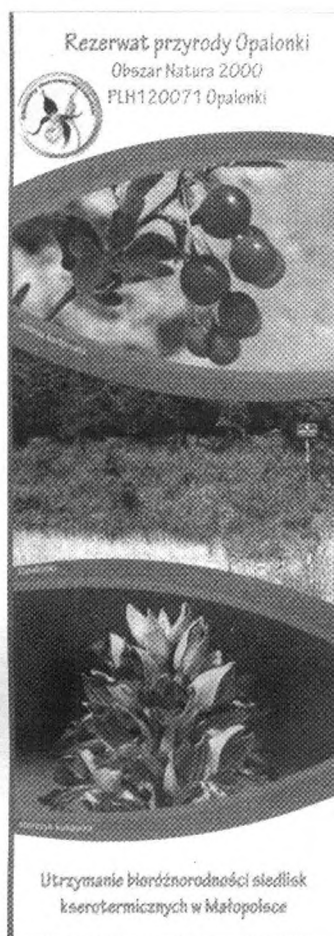
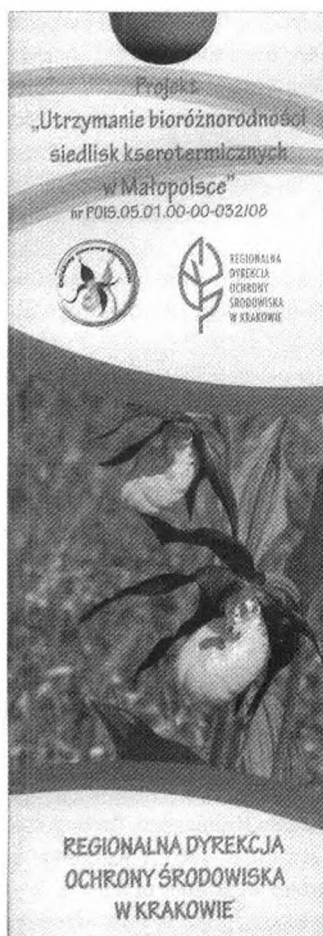
W południowej Polsce półnaturalne murawy kserotermiczne były istotnym elementem krajobrazu rolniczego, a tradycyjne sposoby użytkowania (wypas, koszenie) utrzymywały ich bogactwo gatunkowe i różnicowanie zbiorowisk. W wyniku przemian ekonomicznych i gospodarczych w ostatnich dekadach wiele z tych muraw zostało porzuconych, co doprowadziło do niekorzystnych przemian roślinności i zarośnięcia ich przez krzewy oraz drzewa. W Małopolsce, szczególnie na Wyżynie Miechowskiej, zachowały się jeszcze miejsca z pięknymi murawami nawapiennymi, bogatymi w rzadkie w skali Polski rośliny. Większość z tych miejsc objętych jest ochroną rezerwatową. Ten rodzaj ochrony w przypadku półnaturalnych biocenoz, jakimi są wtórne murawy kserotermiczne, jest jednak mało skuteczny. Długoterminowe obserwacje

przemian roślinności takich muraw, prowadzone w kilku rezerwach w południowej Polsce (m.in. w rezerwacie Skołczanka pod Krakowem i rezerwacie Kajasówka na Wyżynie Krakowskiej), wykazały szybkie tempo ich degradacji po zaprzestaniu użytkowania. Konieczne jest zastosowanie ochrony czynnej, tzn. wprowadzenie odpowiednich zabiegów hamujących wtórną sukcesję roślinności. W ostatnich 2 latach podjęto wiele praktycznych, konkretnych działań umożliwiających skuteczną ochronę najcenniejszych siedlisk kserotermicznych znajdujących się na obszarze Małopolski. Działania te są rezultatem bardzo ważnego i potrzebnego projektu „Utrzymanie bioróżnorodności siedlisk kserotermicznych w Małopolsce”, realizowanego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie od 2010 roku. Projekt, zaplanowany na 4 lata (2010–2013), mieści się w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i jest współfinansowany przez Unię Europejską.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej www.kserotermi.krakow.pl.

Do głównych zadań realizowanych w omawianym projekcie należą m.in.:

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych obszarów chronionych;
2. Przeprowadzenie zabiegów ochronnych, tzn. koszenia, karczowania, usuwania inwazyjnych gatunków roślin, a także wypasu owiec;
3. Monitoring przyrodniczy skuteczności zabiegów ochronnych;
4. Uprawa *ex situ* i *in situ* zagrożonych gatunków roślin kserotermicznych.

Projektem objęte są rezerваты i obszary Natura 2000: Biała Góra*, Biała Woda*, Biało-wodzka Góra n. Dunajcem*, Dąbie*, Dolina Eljaszówki, Dolina Kluczwody, Dolina Mni-kowska, Dolina Raclawki, Dolina Szklarki, Kajasówka*, Kalina-Lisiniec*, Kwiatówka*, Mi-chałowice*, Opalenki*, Panieńska Góra*, Skała Kmity*, Skałki Przegorzalskie*, Skołczanka*, Sterczów-Ścianka*, Wały*, Wąwóz Bolecho-wicki, Wąwóz Homole*.

Dla 16 spośród wymienionych obiektów (opatrzonych *) opracowano i wydano barwne, dwustronicowe foldery z krótkim opisem poło-żenia (administracyjnego i geograficznego) ob-szaru, występujących tam zbiorowisk roślinnych i gatunków roślin, a także z uwagami o stanie

murawy i aktualnych zagrożeniach. W każdym z folderów zamieszczona jest mapka ułatwiająca zlokalizowanie opisywanego obiektu oraz foto-grafie, m.in. wybranych roślin. Całość, wydaną staraniem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Śró-dowiska w Krakowie, zredagowała Magdalena Szymańska.

Można mieć nadzieję, że foldery dostarczą zainteresowanym nie tylko podstawowych infor-macji o wybranych murawach kserotemicznych, ale też uświadomią mieszkańcom gmin, na ob-szarze których one się znajdują, wartość przyrod-niczą i walory krajobrazowe takich miejsc, a co za tym idzie – potrzebę ich chronienia.

Stefania LOSTER